یادداشت روز

چالش هسته‌ای و پاشنه‌آشیل آمریکا

۱ـ امروز (شنبه ۳۰ فروردین ماه) قرار است دور دوم مذاکرات غیر مستقیم ایران و آمریکا در رُم، از سر گرفته شود. جمهوری اسلامی ایران اعلام کرده بود که موضوع مذاکرات غیر مستقیم، باید صرفاً هسته‌ای باشد و موضوعاتی نظیر توان نظامی و موشکی کشورمان، حضور ایران در منطقه، میزان و درجه غنی‌سازی اورانیوم و... قابل مذاکره نیست»! دور اول مذاکره در همین چارچوب انجام شد و «استیو ویتکاف» معاون و فرستاده ترامپ از این محدوده خارج نشد ولی بعد از پایان دور اول، در مصاحبه با «فاکس نیوز»، ادعاهای پیشین آمریکا که همزمان از سوی «جی. دی. ونس» معاون اول ترامپ، وزیر دفاع آمریکا و شخص ترامپ مطرح شده بود را پیش کشیده و گفت: برنامه موشکی ایران هم باید بخشی از موضوع مذاکرات باشد و...!

از آنجا که نماینده آمریکا از چارچوب توافق شده خارج شده است، چنانچه در دور دوم مذاکرات نیز بر اظهارات خود با فاکس نیوز تأکید داشته باشد، ادامه مذاکرات با مانع جدی یعنی عبور حریف از خط قرمز ایران، روبه‌رو خواهد شد. آقای دکتر عراقچی نیز در نشست مشترک با همتای روسی خود گفته است «تردیدهای جدی نسبت به نیات و انگیزه‌های آمریکا داریم» که احتمالاً با سخنان متفاوت استیو ویتکاف قبل از شروع دور دوم مذاکرات ارتباط داشته است.

۲ـ اوایل اسفند ماه ۱۳۸۱ و بعد از دومین سفر «محمد البرادعی» مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به ایران، با اشاره به خواسته‌های آژانس که به بهانه‌جوئی شبیه بود و با متن پیمان «منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای ـ NPT» نیز همخوانی نداشت، طی یادداشتی در کیهان نوشتیم که برنامه هسته‌ای کشورمان، موضوع اصلی چالشی نیست که در این میدان آغاز شده است و با استناد به متن معاهده NPT و اظهارات البرادعی، آورده بودیم که برنامه هسته‌ای کشورمان بهانه‌ای برای مقابله با جمهوری اسلامی ایران است. در آن یادداشت با اشاره به ماده ۱۰ پیمان NPT، تنها راه پیش روی را خروج از این پیمان دانسته و تأکید کرده بودیم از آنجا که چالش هسته‌ای فقط یک بهانه است، هرگز به نتیجه نخواهد رسید.

۳- یادداشت آن روز کیهان با اعتراض گسترده مقامات آمریکا، کشورهای اروپا و رسانه‌های غربی روبه‌رو شد و در داخل نیز مدعیان اصلاحات شمشیرها را علیه این پیشنهاد کیهان، از رو بستند (این روزها، مراجعه به نمونه‌های یاد شده درس‌آموز و عبرت‌انگیز است). چالش هسته‌ای در ادامه با حضور ۳ کشور اروپایی انگلیس، فرانسه و آلمان (تروئیکای اروپایی) دنبال شد. تروئیکای اروپایی بعد از چند دور گفت‌وگو با مسئولان ایرانی، پیشنهاد برگزاری نشست نهائی در لندن را پیش کشیدند و قرار شد، ایران مستندات خود که نشان‌دهنده عدم انحراف برنامه هسته‌ای کشورمان از صلح‌آمیز به نظامی (تولید سلاح هسته‌ای) باشد را ارائه کند و تضمین بدهند که این انحراف هرگز صورت نخواهد پذیرفت و در مقابل تروئیکای اروپایی و آژانس نیز چالش پیش آمده را خاتمه یافته اعلام کنند. و اما، در نشست لندن، سه کشور اروپایی اعلام کردند که بهترین تضمین ایران، دست کشیدن از فعالیت هسته‌ای است!

۴- هفته قبل، در یکی از یادداشت‌های کیهان آورده بودیم؛ «آمریکا به خوبی می‌داند که ایران در پی تولید سلاح هسته‌ای نیست (نمی‌خواهد نه آن که نتواند) و جلوگیری از تولید سلاح هسته‌ای توسط ایران فقط بهانه‌ای برای تحریم‌هاست و نه، علت آن. «جورج فریدمن» مدیرکل «آژانس اطلاعات و مراقبت راهبردی آمریکا» است. او مشاور ارتش و دولت آمریکا در حوزه دفاع و امنیت ملی بود و مدت بیست سال نیز در کالج «دیکینسون» آمریکا علوم سیاسی تدریس می‌کرد. فریدمن در پاسخ به خبرنگار روزنامه آمریکایی «یو. اس. ای. تودی» که از وی درباره تنش هسته‌ای میان ایران و آمریکا سئوال کرده بود، می‌گوید؛ مشکل آمریکا با ایران مسئله هسته‌ای این کشور نیست، مسئله آن است که ایران نشان داده است نه فقط بدون رابطه با آمریکا، بلکه در حال تخاصم و دشمنی با آمریکا می‌توان بزرگ‌ترین قدرت نظامی و تکنولوژیک منطقه بود. این برای آمریکا الگوی قابل قبولی نیست! و بهار عربی را در پی داشته است. فریدمن این نکته را در کتاب «دهه آینده» نیز آورده است».

۵- اظهارات استیو ویتکاف بعد از پایان دور اول مذاکرات غیر مستقیم در عمان، نشان داد که پیشنهاد قبلی او در دور اول، ارزشی بیشتر از یک ترفند پلشت سیاسی نداشته است و آمریکا برخلاف نقابی که روز شنبه بر چهره کشیده بود، کماکان روی پله باج‌خواهی! ایستاده است. از این روی، اگر آمریکا در پی عبور از خطوط قرمز اعلام شده ما باشد، کمترین تردیدی نباید داشت که به اعتراف جرج فریدمن و به گواهی ده‌ها شاهد و سند غیر قابل انکار، چالش هسته‌ای فقط یک بهانه برای مقابله با اقتدار و پیشرفت‌های علمی ایران اسلامی است و چاره کار خروج از پیمان «منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای ـ NPT» است.

۶- حالا به ماده ۱۰ معاهده NPT نگاه کنید؛

«ماده ۱۰ // هر دولتی باید حق داشته باشد در اجرای حاکمیت ملی خود در صورتی که احساس کند موارد فوق‌العاده‌ای در رابطه با موضوعات این پیمان، منافع حیاتی کشورش را به مخاطره انداخته است، از پیمان خارج شود. در این صورت باید سه ماه پیش از خروج، به تمام هم‌پیمانان و شورای امنیت سازمان ملل متحد اطلاع دهد. در چنین اطلاعیه‌ای باید موارد فوق‌العاده‌ای که از نظر آن کشور منافع حیاتی‌اش را به مخاطره انداخته نیز ذکر شود». آیا در چالش هسته‌ای که بیش از دو دهه ادامه داشته است، «منافع حیاتی کشورمان به مخاطره نیفتاده است»؟! اگر پاسخ مثبت است که هست، چرا با استناد به ماده ۱۰ معاهده «منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای ـ NPT» از این پیمان خارج نمی‌شویم؟! خروجمان قانونی و برگرفته از متن معاهده یاد شده است.

۷- فقط نگاه کنید و ببینید پیشنهاد کیهان درباره ضرورت خروج از پیمان NPT در حالی که از سوی کیهان به عنوان یک روزنامه، مطرح شده بود و مسئولان وقت به شدت با آن مخالفت می‌ورزیدند، چه ولوله‌ای در مقامات غربی به راه انداخت؟! فکر می‌کنید چرا؟!... تنها به این علت که خروج ما از NPT، از یکسو، نجات‌گریبان برنامه هسته‌ای کشورمان از چالش تحمیلی و از سوی دیگر پاشنه آشیل آمریکا و متحدانش است. و در این خصوص، روال مذاکرات امروز تعیین‌کننده است.

حسین شریعتمداری

دور دوم مذاکرات ایران و آمریکا امروز در رم برگزار می شود

وزیر امور خارجه: تردیدهای جدی نسبت به نیات و انگیزه‌های آمریکا داریم

سرویس سیاسی-

وزیر امور خارجه ایران در مسکو با اشاره به جدیت ایران و با بیان اینکه اگر اراده مشابه در طرف مقابل باشد و درخواست‌های غیرمنطقی و غیرواقعی نداشته باشند، رسیدن به توافق محتمل است، گفت: تردیدهای جدی نسبت به نیات و انگیزه‌های آمریکا داریم.

سیدعباس عراقچی وزیر امور خارجه ایران روز جمعه ۲۹ فروردین‌ماه پس از دیدار با سرگئی لاوروف همتای روس خود در نشست خبری مشترک در مسکو به تشریح رایزنی‌های انجام شده پرداخت.

از نقش روسیه در برجام بسیار راضی هستیم

وی با بیان اینکه درباره موضوع هسته‌ای ایران و مذاکرات بین ایران و آمریکا در جریان است، صحبت مفصلی داشتیم و گفت: لاوروف را در جریان گفت‌وگوها با آمریکا و مسائلی که حول‌وحوش گفت‌وگوها وجود دارد، قرار دادم. ما از نقش روسیه در توافق برجام بسیار راضی هستیم و نقش بسیار مفید و مهمی در گذشته ایفا کردند و انتظار داریم و امیدواریم در هر توافق جدیدی روسیه به نقش کمک‌کننده خود ادامه دهد.

وزیر خارجه بیان کرد: امروز بسیار خوشحال شدم لاوروف بنده را مطمئن کرد از نقش مثبت و سازنده روسیه در ادامه این مسیر، حتما دوستان خود در روسیه و چین را در جریان این تحولات به صورت مستمر قرار خواهیم داد و اطمینان دارم که نظرات سازنده دوستان ما می‌تواند به ادامه مسیر کمک کند، البته تردیدهای جدی نسبت به نیات و انگیزه‌های طرف آمریکایی داریم.

عراقچی افزود: ما در مذاکرات فردا با جدیت و با اراده کامل حضور می‌یابیم. برای یک راه‌حل صلح‌آمیز برای برنامه هسته‌ای صلح‌آمیز ایران کاملا آمادگی داریم و اگر اراده مشابه در طرف مقابل وجود داشته باشد و اگر درخواست‌های غیرمنطقی و غیرواقعی نداشته باشند، رسیدن به یک توافق محتمل است.

منتظریم فردا مواضع طرف آمریکایی را بشنویم

وزیر خارجه در پاسخ به سؤالی درباره مذاکرات غیرمستقیم ایران و آمریکا در رم و اینکه شاهد مواضع متناقضی از سوی آمریکایی‌ها بودیم و با این روند آیا فکر می‌کنید آمریکایی‌ها اراده کافی برای دستیابی به توافق دارند؟ بار دیگر تکرار کرد: آن مواضعی که پشت میز مذاکره ارائه می‌شود، مورد حساب قرار خواهد گرفت. منتظریم فردا مواضع طرف آمریکایی را بشنویم، اگر جدیت و اراده واقعی وجود داشته باشد و اگر درخواست‌های غیرواقعی و غیرمنطقی و غیرعملی نداشته باشند، به نظر من رسیدن به یک توافق محتمل است.

اگر درخواست‌های غیرعملی صورت نگیرد، امکان توافق هست

وی در پاسخ به سؤال خبرنگار روس درباره اینکه مواضع ایران و آمریکا تا چقدر به هم نزدیک است؟ گفت: ما در حال حاضر فقط مذاکرات غیرمستقیم خواهیم داشت و علتش روشن است، به دلیل تهدیدهای دولت آمریکا، فشارهای اقتصادی آن و سیاست فشار حداکثری که به ما تحمیل کردند، نمی‌توانیم با آنها وارد مذاکرات مستقیم شویم. ولی راه دیپلماسی باز است، مذاکرات غیرمستقیم خیلی پیچیده و عجیب نیست. از طریق مذاکرات غیرمستقیم هم می‌شود به توافق رسید.

وزیر خارجه بیان کرد: در دور اول میزانی از جدیت را در طرف مقابل مشاهده کردیم و اگر آمادگی آنها برای ورود به یک مذاکره جدی فقط در موضوع هسته‌ای و بدون ورود به موضوعات دیگر، وجود داشته باشد می‌تواند ما را وارد یک مذاکرات سازنده کند. وی تصریح کرد: اگر درخواست‌هایی که عملی نباشد صورت نگیرد، امکان توافق هست.

مشروعیتی برای تحریم‌ها قائل نیستیم

وزیر خارجه همچنین درباره همکاری‌های دو کشور گفت: در حوزه همکاری‌های اقتصادی، ایران و روسیه همکاری‌های خود را با توجه به وجود تحریم‌ها تنظیم کردند.

وی با بیان اینکه ما مشروعیتی برای این تحریم‌ها قائل نیستیم، یادآور شد: ولی همکاری‌های اقتصادی ما به گونه‌ای طراحی شده که حتی با وجود تحریم‌ها به مسیر خود ادامه دهد و به شکوفایی برسد و این الان در حال محقق شدن است.

رئیس دستگاه دیپلماسی گفت: برای مقابله با تحریم‌ها در گروه دوستان منشور در سازمان ملل فعالیت‌های مشترکی را آغاز کردیم و غیرقانونی بودن این تحریم‌ها و لزوم عدم ادامه آنها را در قالب یک درخواست بین‌المللی توسط آن گروه به جلو می‌بریم.

قاطعانه در برابر هر تجاوز و تهدیدی از خودمان دفاع می‌کنیم

سیدعباس عراقچی وزیر امور خارجه که برای رایزنی با همتای روس خود و تسلیم پیام مکتوب رهبر معظم انقلاب به ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهور روسیه به مسکو سفر کرده، شامگاه پنجشنبه ۲۸ فروردین‌ماه در مراسم روز ارتش جمهوری اسلامی ایران در محل سفارت ایران در مسکو شرکت کرد.

عراقچی طی سخنانی در این مراسم با ابراز خرسندی از حضور در این مراسم و ضمن ادای احترام به شهدای نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران، گفت: نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران امروز در وضعیتی از قدرت و اقتدار قرار دارند که هیچ دشمن خارجی حتی نمی‌تواند فکر حمله و تهدید جمهوری اسلامی ایران را در ذهن خودش بیاورد.

وی ادامه داد: جمهوری اسلامی ایران الان یک کشور قدرتمند در منطقه غرب آسیاست و البته سیاست ما سیاست همزیستی مسالمت‌آمیز در منطقه و با کشورهای همسایه است و تمامی ظرفیت‌های نظامی ما فقط برای دفاع از کشور طراحی و ساخته شده و ما هیچ تهدیدی برای منطقه پیرامونی خودمان نخواهیم بود، ولی قاطعانه در برابر هر تجاوز و تهدیدی از خودمان دفاع خواهیم کرد.

وزیر امور خارجه با اشاره به دیدار خود با رئیس‌جمهور روسیه گفت: امروز برای ابلاغ پیام مقام معظم رهبری به آقای پوتین به مسکو آمدم و ملاقات بسیار خوبی را داشتم و بحث‌های بسیاری مهمی صورت گرفت. وی افزود: روابط جمهوری اسلامی ایران و روسیه هیچ‌گاه به اندازه امروز قوی، خوب و مبتنی بر احترام و منافع متقابل نبوده است.

عراقچی همچنین با اشاره به معاهده مشارکت جامع راهبردی ایران و روسیه، بیان کرد: این معاهده سطح روابط دو کشور را به سطح روابط راهبردی ارتقا داد. ما همکاری و مشورت‌های نزدیکی را با دوستان روس خودمان در همه زمینه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی داریم.

وی گفت: امروز رئیس‌جمهور روسیه را درخصوص آخرین وضعیت مذاکرات غیرمستقیم ایران و آمریکا توجیه کردم و با هم مشورت داشتیم. متقابلا مذاکرات بین روسیه و آمریکا در موضوع اوکراین و در موضوعات دیگر هم بحث شد و دوستان ما در روسیه در این باره اطلاعات لازم را به ما منتقل کردند.

وزیر خارجه تصریح کرد: همکاری‌ها و مشورت‌های نزدیک ایران با روسیه ان‌شاءالله در آینده با شدت و قوت بیشتری ادامه خواهد یافت.

در این مراسم کاظم جلالی سفیر ایران در روسیه، معاون وزیر دفاع و مقام‌های ارشد لشکری و کشوری روسیه، سفرا و وابستگان نظامی کشورهای مختلف حضور داشتند.

عراقچی وزیر امور خارجه همچنین پس از شرکت در مراسم روز ارتش جمهوری اسلامی ایران در مسکو در جمع خبرنگاران به تشریح اهداف سفرش به روسیه و همچنین مذاکرات غیرمستقیم ایران و آمریکا و ملاقاتی که با ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهور روسیه داشت، پرداخت.

آنچه پشت میز مذاکره بیان می‌شود، ملاک است

وی درباره مذاکرات غیرمستقیم ایران و آمریکا و اظهارات متناقضی که از مقامات آمریکایی شنیده می‌شود، عنوان کرد: واقعیت این است که ما از سمت آمریکا، پیام‌های متناقض و بعضا متضادی می‌شنویم. اینکه دقیقا منظور چه است و چه اهدافی را دربر می‌گیرد، به خودشان مربوط است. از نظر ما، آنچه پشت میز مذاکره بیان می‌شود، ملاک است.

عراقچی با یادآوری این نکته که میز مذاکره ما در حال حاضر غیرمستقیم است و با واسطه صورت می‌گیرد، اظهار داشت: ولی مواضعی که در مذاکره بیان می‌شود آنهاست که تعیین‌کننده است و روشن می‌کند که مواضع واقعی چگونه است.

وزیر خارجه عنوان کرد: ما درخصوص ادعاهایی که صورت گرفته و مواضعی که طرف آمریکایی بعضا اتخاذ کرده و برای ما قابل قبول نیست، متقابلا موضع خود را روشن کردیم.

در مذاکرات کاملا جدی هستیم

رئیس دستگاه دیپلماسی ادامه داد: ما در این مذاکرات کاملا جدی هستیم و مواضع ما کاملا روشن است و برای طرف مقابل هم آن را روشن کردیم، حرف‌های ما عوض نمی‌شود و عوض نشده است و این طور نیست که هر بار یک جور، صحبت کنیم و انتظار داریم که طرف‌های مقابل ما هم با جدیت و هم با ثبات رأی و ثبات قدم حاضر شوند و در این صورت است که مذاکرات می‌تواند رو به جلو برود و حرکت مفیدی را داشته باشد.

شنبه با جدیت در مذاکرات حضور می‌یابیم

عراقچی افزود: ما روز شنبه با همین جدیت پشت میز این گفت‌وگوهای غیرمستقیم حاضر خواهیم شد و با توجه به نحوه حضور طرف مقابل، جمع‌بندی و قضاوت خواهیم کرد که چگونه باید این مسیر را ادامه دهیم.

رم میزبان نیست عمان میزبان است

وزیر امور خارجه درباره مذاکرات روز شنبه یادآور شد: رم میزبان مذاکرات نیست، محل مذاکرات است. میزبان مذاکرات غیرمستقیم ایران و آمریکا، همچنان عمان است و ما در محلی که میزبان مشخص کند، حاضر خواهیم شد و کماکان وظیفه میانجیگری، واسطه‌گری و برقراری ارتباط غیرمستقیم برعهده وزیر امور خارجه عمان و دولت عمان است.

وی گفت: شنبه به رم خواهم رفت و ان‌شاءالله دور دوم مذاکرات غیرمستقیم را آغاز خواهیم کرد.

گفت و شنود

مگه کلید نداره؟!

گفت: مگر تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای ایران در مذاکرات غیرمستقیم با آمریکا تأکید نکرده است که موضوع مذاکرات فقط «هسته‌ای» است و مسائلی نظیر توان نظامی و موشکی و حضور ایران در منطقه و میزان و درجه غنی‌سازی اورانیوم و... قابل مذاکره نیست؟!

گفتم: البته که ایران موضوع مذاکرات غیرمستقیم را فقط هسته‌ای اعلام کرده و دور اول مذاکرات هم با همین قید و شرط صورت پذیرفته است.

گفت: ولی «استیو ویتکاف» نماینده ترامپ بعد از دور اول مذاکرات گفته است برنامه هسته‌ای ایران باید برچیده شود! و چند مقام رسمی دیگر آمریکا نیز همین ادعا را مطرح کرده‌اند!

گفتم: به خوبی می‌دانند که اگر از خط قرمز ما عبور کنند، مذاکرات را ادامه نمی‌دهیم.

گفت: یعنی قمپز در کرده‌اند؟!... جواب قمپزشان را نمی‌دهیم؟!

گفتم: یارو می‌گفت؛ من یک سگ دارم که وقتی می‌خواهد وارد خانه بشه، زنگ می‌زند(!)، طرف مقابل گفت؛ مگه کلید نداره؟!

اوحدی رئیس ستاد بزرگداشت شهید رئیسی و شهدای خدمت شد

رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران به‌عنوان رئیس ستاد بزرگداشت شهید جمهور آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی و دیگر شهدای خدمت منصوب شد.

حجت‌الاسلام محمدحسین موسی‌پور، رئیس شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی در حکمی مهندس سعید اوحدی، معاون رئیس‌جمهور و رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران را به ریاست ستاد بزرگداشت شهید جمهور آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی و دیگر شهدای خدمت منصوب کرد.

در حکم صادره آمده است:

برادر ارجمند جناب آقای مهندس سعید اوحدی (دام توفیقاته)

نام و یاد شخصیت ماندگار رئیس‌جمهور شهید، حضرت آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی (رضوان‌الله‌تعالی‌علیه)، تجسمی والا از تعهد عمیق به آرمان‌های انقلاب اسلامی، تلاش بی‌وقفه در خدمت به مردم، عقلانیت انقلابی در حل مشکلات مردم، عدالت‌خواهی عملی در الگوی حکمرانی در دو قوه مجریه و قضائیه، خدمتگزاری خالصانه در مدیریت اجرائی کشور و مدیریت جهادی در همه عرصه‌ها بود که داغ فقدان ایشان هنوز بر قلب ملت ایران و همه آزادیخواهان سنگینی می‌کند.

شخصیت کارآمد و دانشمندی که در منظومه معرفتی و کهکشان نظری انقلاب اسلامی، به‌حق «شهید جمهور» لقب گرفت و رهبر حکیم و قدرشناس انقلاب اسلامی نام و یاد آن عزیز سفرکرده را در کنار واژگان دقیق و مفاهیم عمیقی چون «کارآمدی متخلق»، «اخلاص انقلابی» و «شهید خدمت» در تاریخ این کشور ماندگار نمودند.

ضرورت پاسداشت اندیشه‌ها و سیره مترقی و گفتمان انقلابی آن دولتمرد عرصه عدالت، جمهوریت و صیانت از میراث معنوی و مدیریتی ایشان، ایجاب می‌کند که این مسیر متعالی در قالب فعالیتی راهبردی و فرابخشی با فعالیت‌هایی حکمرانی‌محور و در عین حال مردم بنیان پی گرفته شود. در این میان حضور جناب‌عالی در جایگاه خطیر معاونت رئیس‌جمهور و رئیس بنیاد شهید و تاکید دولت وفاق جناب آقای دکتر پزشکیان بر نکوداشت این مناسبت بر اهمیت این مأموریت برای جنابعالی می‌افزاید. لذا با عنایت به مراتب تعهد، تجربه و ظرفیت‌های ارزشمند جناب‌عالی در عرصه‌های کلان حکمرانی نظام مقدس جمهوری اسلامی، به موجب این حکم به‌عنوان «رئیس ستاد بزرگداشت شهید جمهور، آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی و دیگر شهدای خدمت» منصوب می‌شوید.

مأموریتی که علاوه‌بر برگزاری مراسم و آئین‌های رسمی، ناظر بر بزرگداشت مکتب فکری، گفتمان مدیریتی و سبک زندگی انقلابی آن شهید والامقام است که می‌تواند الگویی ماندگار، پویا و الهام‌بخش برای مدیران اکنون و آینده کشور، روحیه‌بخش برای ملت بزرگ ایران و سرمایه‌ساز برای پیشبرد اهداف تمدنی انقلاب اسلامی باشد.

انتظار می‌رود با بهره‌گیری از تمامی ظرفیت‌های ملی، مردمی، نخبگانی و رسانه‌ای، این مسئولیت خطیر را با رویکردی هدفمند و در تراز شأن و جایگاه آن شهید بزرگوار، به انجام رسانید. توفیق روزافزون شما را در این مسیر پرارج، از درگاه حضرت حق مسئلت می‌نمایم.

خبر ویژه

جوزف نای: آمریکای ترامپ در حال خودزنی جهانی است

تئوریسین نظریه قدرت نرم در آمریکا هشدار داد آمریکا به خاطر اشتباهات فاحش ترامپ در حال خودزنی جهانی است.

جوزف نای (استاد بازنشسته دانشگاه هاروارد و معاون سابق وزیر دفاع آمریکا) در وب‌سایت پراجکت سیندیکت وابسته به اندیشکده کوئینسی نوشت: نظم جهانی مفهومی پویا، متکی بر توازن قدرت، مشروعیت هنجاری و ثبات نهادی است که در برابر بحران‌ها، جنگ‌ها و تحولات تکنولوژیک آسیب‌پذیر می‌ماند. اکنون در سایه بازگشت ترامپ، بی‌ثباتی ژئوپلیتیک و چرخش سیاست‌های چین و روسیه، جهان ممکن است در آستانه نقطه‌عطفی جدید باشد. اگر سال ۲۰۲۵ به لحظه‌ای تعیین‌کننده بدل شود، ریشه آن در سیاست‌های پرهزینه و خودزنی‌های آمریکا خواهد بود.

پس از فروپاشی دیوار برلین در سال ۱۹۸۹ و در آستانه فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی در پایان ۱۹۹۱، جورج اچ. دابلیو. بوش، رئیس‌جمهور وقت ایالات‌متحده، از مفهومی تازه سخن گفت: «نظم نوین جهانی». اکنون، بیش از سه دهه بعد و تنها دو ماه پس از آغاز دومین دوره ریاست‌جمهوری دونالد ترامپ، کایا کالاس، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا هشدار می‌دهد که جهان شاهد «تحولاتی در نظم بین‌المللی است که از سال ۱۹۴۵ تاکنون بی‌سابقه بوده‌اند.

نظم جهانی صرفاً با قواعد و هنجارها شکل نمی‌گیرد؛ توزیع واقعی منابع قدرت نیز نقشی اساسی در جهت‌دهی به آن ایفا می‌کند. تا پیش از جنگ جهانی اول، ایالات‌متحده به بزرگ‌ترین اقتصاد جهان بدل شده بود؛ تحولی ژرف که به این کشور اجازه داد با مداخله نظامی در سال‌های پایانی جنگ، معادله نبرد را به سود متفقین تغییر دهد. اما فضای سیاسی داخلی آمریکا، کشور را به سوی انزواطلبی سوق داد و همین خلأ رهبری، به‌ویژه در دهه ۱۹۳۰، فرصت را برای قدرت‌های تجدیدنظرطلب فراهم کرد تا نظم موردنظر خود را بر جهان تحمیل کنند.

پس از پایان جنگ جهانی دوم، ایالات‌متحده با در اختیار داشتن نیمی از تولید ناخالص جهانی، بی‌رقیب‌ترین قدرت اقتصادی سیاره بود. با این حال، برتری نظامی آن با ظهور اتحاد جماهیر شوروی متوازن شد و ابزارهای هنجاری نظم جهانی از جمله سازمان ملل متحد عملاً کارآمدی محدودی داشتند. اما با فروپاشی شوروی در سال ۱۹۹۱، لحظه‌ای تاریخی پدید آمد که از آن به‌عنوان «دوران تک‌قطبی» یاد می‌شود.

درگیری‌های پرهزینه آمریکا در خاورمیانه و غفلت ساختاری از چالش‌های اقتصادی داخلی به‌ویژه سوءمدیریت‌های مالی که در بحران مالی ۲۰۰۸ به اوج رسید، به تدریج قدرت و اعتبار واشنگتن را فرسوده کرد. در همین بستر، سایر بازیگران جهانی استراتژی خود را بازتعریف کردند. روسیه دستور حمله به اوکراین همسایه را صادر کرد و همزمان، چین نیز از سیاست خارجی محتاطانه و کم‌سروصدای دنگ شیائوپینگ فاصله گرفت و رویکرد تهاجمی‌تر در پیش گرفت. در همین حال، رشد اقتصادی چین به آن امکان داد تا فاصله قدرت خود با آمریکا را به طور قابل‌توجهی کاهش دهد.

در مقایسه با چین، قدرت ایالات‌متحده به‌طور نسبی کاهش یافته، اما سهم آن از اقتصاد جهانی همچنان در حدود ۲۵درصد باقی مانده است. تا زمانی که آمریکا اتحادهای قدرتمند خود با ژاپن و اروپا را حفظ کند، این بلوک مشترک، بیش از نیمی از اقتصاد جهان را نمایندگی خواهد کرد؛ در حالی‌که سهم ترکیبی چین و روسیه تنها حدود ۲۰درصد است.

اکنون پرسش کلیدی اینجاست: آیا دولت ترامپ خواهد توانست این منبع بی‌همتای قدرت پایدار را حفظ کند؟ یا آن‌گونه که کایا کالاس هشدار می‌دهد، جهان در آستانه نقطه‌عطفی تاریخی قرار دارد؟ سال‌های ۱۹۴۵، ۱۹۹۱ و ۲۰۰۸ لحظاتی تعیین‌کننده در نظم جهانی بودند. اگر مورخان آینده، سال ۲۰۲۵ را نیز به این فهرست بیفزایند، احتمالاً دلیل آن نه یک تحول اجتناب‌ناپذیر جهانی، بلکه پیامد مستقیم سیاست‌هایی خواهد بود که ایالات‌متحده خود از درون بر خویش تحمیل کرده است.

یادآور می‌شود جوزف نای یک ماه قبل هم تصریح کرده بود: ترامپ در ۸ هفته ۸۰ سال قدرت نرم آمریکا را به باد داد. او ظرف هشت هفته اول حضورش در قدرت، چنان شوک‌های جدی را به قدرت نرم بین‌المللی آمریکا وارد کرده که می‌توان گفت او هشت دهه تلاش رهبران کاخ‌سفید برای ارتقای قدرت نرم آمریکا را بر باد داده است. البته حتی قبل از آمدن ترامپ هم، برخی تحلیلگران اعتقاد داشتند که این نظم آمریکایی به نقطه پایان خود رسیده است.

گروسی دنبال پُست است اروپا دنبال «نقش»

در حالی که دور دوم مذاکرات غیر مستقیم میان ایران و آمریکا بر سر پرونده هسته‌ای از امروز آغاز می‌شود، تحرکات تازه و البته مشکوک برخی طرف‌های اروپایی و همچنین مواضع مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، نشان از نوعی بی‌قراری سیاسی در اردوگاه غرب دارد.

رافائل گروسی، که در طول سه سال گذشته بارها نشان داده در قامت یک مدیر فنی و بیطرف ظاهر نمی‌شود، در ماه‌های اخیر و به خصوص هر چه به روزهای اخیر نزدیک‌تر شده‌ایم، با ادبیاتی سیاسی‌تر از همیشه به میدان آمده و در تلاش است با اظهارات تحریک‌آمیز و مداخله‌جویانه، نقش خود را در روندهای سیاسی پررنگ‌تر جلوه دهد. آنچه پیداست، گروسی بیش از آنکه نگران شفافیت فنی یا پاسخ‌های حقوقی باشد، به‌دنبال ارتقای جایگاه شخصی و تضمین آینده سیاسی خود در ساختارهای غربی است؛ آینده‌ای که ظاهراً از مسیر ایران‌هراسی و فشار بر تهران تأمین می‌شود!

در این میان، اروپا نیز که در سال‌های قبل از برجام و حتی پس از آن هیچ‌گاه نتوانست نقش مستقلی ایفا کند، حالا با نگرانی از کنار گذاشته شدن در مسیر مذاکره غیر مستقیم میان تهران و واشنگتن، در پی بازتعریف جایگاه از دست‌رفته خود است. مقامات پاریس، برلین و لندن، که در بهترین حالت «رله‌کننده» مواضع آمریکا بوده‌اند، امروز نگران آنند که از قطار مذاکرات جدید جا بمانند. به‌همین دلیل، به‌رغم شکست کامل سیاست فشار و عدم ایفای تعهداتشان در برجام، دوباره مدعی «ضمانت‌های بیشتر» و «تعهدات تازه» از سوی ایران می‌شوند! این در حالی است که اروپا نه تنها در دوران برجام هیچ اقدام ملموسی در عمل به تعهداتش نداشت، بلکه پس از خروج ترامپ از توافق نیز صرفاً به «اظهار تأسف» و «وعده بررسی» بسنده کرد.

اکنون نیز همان اروپایی‌ها، با نگاهی ناشی از عصر استعمارگری، تلاش دارند در هر توافق، روند و مسیری که ممکن است میان ایران و آمریکا شکل بگیرد، خود را دخیل و شریک راهبردی معرفی کنند. اما واقعیت آن است که اروپا از حیث قدرت سیاسی، اراده امنیتی و حتی استقلال تصمیم‌گیری، چیزی بیش از یک بازیگر دست‌چندم در معادلات منطقه‌ای و جهانی نیست. آنان، امروز در تلاش‌اند با «خودنمایی» و «نمایش نقش» در رسانه‌ها، حضورشان را القا کنند.

از سوی دیگر، همان‌گونه که رهبر معظم انقلاب بارها تأکید کرده‌اند، راهبرد جمهوری اسلامی نه در دل بستن به غرب، بلکه در تقویت توان داخلی، گسترش روابط منطقه‌ای، و تعامل با قدرت‌های نوظهور تعریف می‌شود. بنابراین، نه گروسی با بلندپروازی‌های شخصی‌اش می‌تواند برای ایران تعیین‌تکلیف کند، و نه اروپا با همه ژست‌های دیپلماتیکش، از جایگاه و ظرفیت لازم برای ایفای نقش برخوردار است.

آنچه در این میان اهمیت دارد، هوشیاری تیم دیپلماسی کشور در برابر تلاش‌ها برای «مهندسی صحنه» از سوی بازیگران بی‌صلاحیت غربی است؛ صحنه‌ای که اگر به‌درستی طراحی شود، می‌تواند ضمن حفظ منافع ملی، چهره واقعی بازیگران فریب‌کار غربی را نیز برملا سازد.

از «هزینه صفر» تا «فاجعه جهانی»؛ وقتی مرشایمر هم هشدار می‌دهد: ایران را به جنگ نکشانید!

در روزگاری که صحنه جهانی پر از بحران‌های انباشته شده و تنگنای تصمیم‌گیری برای قدرت‌های غربی شده است، اظهارات تازه جان مرشایمر، تئوریسین مشهور روابط بین‌الملل و از پایه‌گذاران نظریه رئالیسم تهاجمی، بُعدی نو از بن‌بست استراتژیک آمریکا در برابر ایران را نمایان می‌کند.

مرشایمر که معمولاً به صراحت و فارغ از ملاحظات جناحی سخن می‌گوید، این بار نیز بدون تعارف، واشنگتن را از ورود به یک نزاع مستقیم با جمهوری اسلامی ایران برحذر داشته است؛ هشداری که در دل خود، به اعترافی مهم درباره قدرت بازدارندگی ایران و ناکامی راهبردهای صهیونیستی در منطقه بدل می‌شود.

مرشایمر می‌گوید:«آمریکا در تلاش است تا بتواند وضعیت دلخواه اسرائیل را درباره برنامه هسته‌ای ایران پدید آورد. هدف این است که ایران دیگر توان تولید مواد شکافت‌پذیر برای ساخت بمب را نداشته باشد. این خط قرمزی است که ایرانیان حاضر به عبور از آن نخواهند بود.»

این گزاره صریح، نه فقط نشان‌دهنده تلاش مستمر واشنگتن برای برآورده‌کردن مطالبات تل‌آویو است، بلکه یک واقعیت راهبردی را به رخ می‌کشد: سیاست هسته‌ای ایران بر مبنای بازدارندگی، استقلال و حفظ ظرفیت فناورانه ملی است؛ و نه‌تنها عبور از این مرز ممکن نیست، بلکه تلاش برای آن، به معنای عبور از خط قرمز امنیت ملی ایرانیان تلقی می‌شود. تحلیلگر سرشناس آمریکایی در ادامه می‌افزاید:«جنگ با ایران در این وضعیت بحرانی جهان، آخرین چیزی است که ترامپ دنبال آن است. با توجه به توان جدی ایرانیان جهت ضربه به تأسیسات نفتی در خلیج‌فارس، نتیجه حمله به ایران برای اقتصاد جهان فاجعه‌بار خواهد بود.»

این سخنان، نشانه‌ای از درک عمیق واشنگتن از واقعیت‌های میدان است. آمریکا، حتی در دوران ترامپ که با شعارهای تند و لفاظی‌های ضدایرانی شناخته می‌شد، جسارت ورود به جنگ با ایران را نداشت؛ زیرا جنگ با ایران، به معنای شعله‌ور شدن آتشی است که دودش مستقیماً به چشم اقتصاد جهانی، به‌ویژه انرژی‌محورها و متحدان آمریکا در منطقه خواهد رفت. این در حالی است که